

Arne Jones återkomst till Ålsta

Betraktelse på Arne Jones-sällskapets 10-årsdag 14 maj 2018.

Artikeln i Dagbladet 4 augusti 2008, där förste ordföranden i Arne Jones-sällskapet, Lennart Carlsson, uttalar sig med anledning av sällskapets bildande, dess uppgift och fortsatta verksamhet, är både positiv och optimistisk. Den signalerar att *här ska det hända saker, i vår egen takt*. Hänvisning till artikeln längre ned under källor.

Bakgrunden var följande.

Våren 2001 fick Ålsta folkhögskola kontakt med Ditte Jones Lundgren, dotter till f.d. Ålstaeleven, skulptören och konstprofessorn Arne Jones. Hon bodde utanför Ystad och hade i sin ägo efter sin far mängder med konstföremål, porträttbyster, skisser, modeller, kopior, fotografier och brev från ett långvarigt och hyllat konstnärskap. Familjen var på väg flytta från sitt hus till lägenhet i Malmö. Tillfrågade muséer och institutioner hade sagt att de var intresserade av samlingarna, men konstföremålen skulle troligtvis hamna i någon källare, för att vart n:te år visa valda delar – och det ville Ditte absolut inte. I så fall var det lika bra att köra allt till soptippen.

Lars Edlund, Sirkku Heiskanen, Kerttu Heiskanen och Nils G Johansson besökte familjen och fick en genomgång av materialet. Naturligtvis borde det inte skingras för vinden; i stället borde man undersöka möjligheterna att föra över samlingarna till Ålsta, dokumentera och digitalisera materialet samt skapa någon form av museum.

Diskussionerna ledde fram till att samlingarna skulle deponeras på Ålsta. I oktober 2001 kom en flyttbil till Fränsta med allt material som placerades i f.d. polishusets källare. Under två år hände i stort sett ingenting. Hösten 2003 blev övervåningen i f.d. rektorsbostaden Majgård ledig och dit flyttades hela samlingen. Ett omfattande arbete påbörjades med att dokumentera och digitalisera samlingen i syfte att göra den tillgänglig för allmänheten. Projektet benämndes "Det öppnaste rummet" och drevs via ÅlstaUtvecklingsCenter och finansierades av EU:s strukturfond Mål 1.

Kerttu Heiskanen och Eva Rask som studerade industridesign vid LTH gjorde 2003-2004 sitt examensarbete "Det öppnaste rummet" med utgångspunkt i och med exempel från just Arne Jones-samlingen. Deras syfte var att bidra med tankar om och exempel på hur konst skulle kunna visas med de senaste av tekniska hjälpmedel.

En kokbok för att öppna konstrummet - kunde man formulera syftet.

<https://lup.lub.lu.se/student-papers/search/publication/1473469>

Ålsta folkhögskola bidrog med ideer om hur Jones konst skulle kunna visas. Ett annat EU-projekt skapade ritningar och modell till ett Jones-hus, som även skulle innehålla undervisningslokaler för skolans konstlinjer, bibliotek, forskarrum och museilokaler. Arkitekt Caspar Lindberg ritade huset, som skulle byggas på skolområdet. Kostnaderna för att förverkliga projektet gjorde att det inte kom till stånd.

2008 blev båda våningsplanen i Majgård lediga vilket öppnade för möjligheten att förvandla huset till en konsthall, med utställningar även av andra lokalt verksamma konstnärer.

Studiecirkeln "Arne Jones och han konst" började 2009 i samarbete med Vuxenskolan. En Arne Jones-folder trycktes, arbetet med att skapa en hemsida inleddes, liksom samarbete med Lars Ahlin-sällskapet.

Och ... lokalerna behövde ställas i ordning och snyggas till för ny funktion.

Samtidigt pågick förhandlingar mellan AJ-sällskapet (bildat i maj 2008) och Landstinget och Ånge kommun. Kunde samsyn uppnås om det värdefulla att exponera samlingen för allmänheten? Hur skulle en långsiktigt tryggad förvaring av samlingen ordnas? Kunde AJ-sällskapet disponera Majgård och erhålla ekonomiskt bistånd med hyra och drift?

Sommaren 2009 genomfördes en Arne Jones-utställning i Bror Hjorts Hus i Uppsala, med bl.a. inlånat material från Jones-samlingen. Den pågick 30 juni - 19 september och blev välbesökt.

"Skulpturens dag" genomfördes 5 juni 2010 vid Ålsta fhsk då valda delar ur samlingen visades i samarbete med Läns museet Murberget; vidare ett bildspel med 215 bilder från ca 8.000 inskannade bilder från samlingen; chefen för Liljevalchs konsthall i Stockholm Märten Castenfors berättade om Arne Jones och hans konst.

Lunchkonsert hölls på Ålsta 1 december 2010, inspirerad av Jones kanske mest kända skulptur *Katedral*: Stefan Klaverdals verk *The Sacred Family*, för stråkkvartett och dator; till musiken visades ett bildspel av Arne Jones konstverk.

Förhandlingarna mellan Landstinget, Ånge kommun och AJ-sällskapet nådde uppgörelse 2010: Landstinget äger lokalen, kommunen arrenderar och betalar drift, AJ-sällskapet står för verksamheten, som skulle innebära exponering också av lokalt verksamma konstnärer. Visserligen rådde viss oklarhet om det första avtalet, varför det uppdaterades 2013. Dock löpte avtalet på kort tid, så fortsatt verksamhet bedrevs under långsiktigt osäkra villkor.

Överenskommelsen innebar att Majgård bytte funktion och namn till Arne Jones Konsthall. Sällskapet började ställa ut verk av Jones och arrangera utställningar med verk av lokalt verksamma konstnärer. Man avsåg att ha tre olika utställningar varje år; samlingens omfattning - mängden föremål - gjorde det möjligt skifta utställning varje kvartal under ett antal år, utan att visa samma föremål två gånger.

Utställningar med vernissage

2011,

22 januari invigdes Arne Jones konsthall och visade då verk av Jones och av fem lokala konstnärer: Curt Agge, Mari Zidén, Åsa Hellhoff, Eva Solander, Per Helander; den utställningen varade fram till 17 april; öppet lördagar och söndagar kl 12-15.

14 maj - 14 augusti: AJ + Kirstie Ekelund, Leif Borgström, Lars Ullberg. Anförande om vännerna Arne Jones och Lars Ahlin och vad de kom att betyda för varandra.

17 september - 18 december : AJ + Maria Blomberg, Margit Cedergren, Leif Milling.

Så rullade det på, med olika konstverk av Jones och av lokala konstnärer fram till 2015.

2012,

21 januari - 15 april: AJ + Kicki Jeschke, Ewa B Johanson, Reneé Persson-Livh.

19 maj - 19 augusti: AJ + Ulla-Karin Winter, Marianne Degerman, Olle Blixt.

15 september - 16 december: AJ + Ann-Kristin Källström, Kjell Lönnå.

2013,

2 mars - 19 maj: AJ + Lisbeth Malm, Björn Gimstedt.

7 juli - 31 augusti: AJ + Hasse Hasselgren.

28 september: Ålsta folkhögskolas 140-årsjubileum. Hasselgrens utställning kvar, jämte liten utställning om Arne Jones och Lars Ahlin; anförande om AJ och LA.

2-3 november: Konstrundan, RejhanAliyeva, Hans Wretman.

16 november - 15 december: AJ + Per Helander, "Berättande rum".

2014,

15 februari - 30 mars: AJ + Maria Blomberg, bilder om Svedjefolket, Maud Wedin föredrag om Svedjefolket och deras ättlingar i Mellannorrlands inland; jämte Ålstas egen Glacialen, med bl.a. isskulpturer.

Under maj, tillfällig utställning *Speak Thruth to Power*, om människorättsaktivister.

24 maj: studerande på Skapande, Foto och Modedesign visade vad de gjort under läsåret.

18 oktober: ARNE JONES 100 år, ny Jones-utställning; elever vid Fränstaskolans "Skapande skola" och Folkhögskolans studerande vid allmän kurs Skapande, visade sina Arne Jones-inspirerade verk; liten utställning om Arne Jones och Lars Ahlin hängde kvar; föredrag m. bilder om Arne Jones, Lars Ahlin och var de bodde 1935, efter pensionatsbranden 1934.

1-2 november: Konstrundan med Ann Badman, Anders Westin, Hans Wretman.

2015,

24-25 januari: Målarhelg

18-19 april: Ålstas offentliga konstkurs Kroki & Konst ställde ut sina verk.

8-9 maj: studerande på Allmän kurs Skapande, hade sin vernissage, "Slututställning".

[2015, LARS AHLIN 100 ÅR: bl.a. en utställning på Sundsvalls museum 17/10-24/1 om Lars Ahlin, Arne Jones, Ulf Linde och deras syn på vad konst är.

Teaterversionen av Ahlins novell "Kommer hem och är snäll" spelades även på Ålsta.]

Juni 2015 ter sig framtiden oviss för samlingen och konsthallen; råder det oklarhet om avtalens fortsättning med Landstinget och Ånge kommun? Avtalet mellan kommunen och Ditte Jones? Handlar det (som alltid i politiken) om ekonomi, om utfall (vad blir resultatet av pengarna) och om alternativ användning av begränsade resurser?

Landstinget och kommunen backade inför att fortsätta hålla med lokal resektive betala arrende och drift, varför frågan om konstsamlingens fysiska placering åter blev aktuell. Att bilda en stiftelse kunde vara bra, men löste inte lokalfrågan.

Något hände under hösten 2015: Plötsligt hade Ditte Jones donerat hela konstsamlingen till Murberget, Läns museet Västernorrland.

2016,

I januari började Murberget packa samlingen för flytt till Murberget i Härnösand.

Hur ska Arne Jones hållas levande i sin hembygd utan hans konstsamling?

Är det möjligt visa Arne Jones konst även fortsättningsvis i hans hembygd?

Hur skulle sådan verksamhet finansieras? Vem skulle svara för den?

Vad planerar kommunen inrymma i Samservice i Fränsta? Vet någon?

Finns det disponibla utrymmen i Ålsta folkhögskola?

Frågor utan klara svar hopade sig.

16 februari hölls ett möte med representanter för Murberget, Landstinget, Ånge kommun och AJ-sällskapet; information om och begrundande av den nya situationen; hur blir det med fortsatt verksamhet i Ånge kommun rörande Arne Jones och hans konst?

Sådant som ventilerades var bl.a. följande:

- Möjligheten ha Jones konst i Fränsta i en publik del i Samservice, filial till Murberget med utbytbara föremål. Inspiration för elever i Ålsta och för grundskolan. "Skapande skola" innebär möjlighet till inspiration av såväl Arne Jones som Lars Ahlin.
- En digitaliserad del, flexibel, utvecklingsbar, tilltalar den breda publiken. Murberget ställer sig positiva till att konstverken visas i Fränsta.
- Involvera museerna i Örnsköldsvik, Härnösand, Sundsvall för olika Jones-teman, à la det Scenkonst Västernorrland gör i regionens sju kommuner, "vänkommuner".
- Samtliga parter o intressenter är beroende av att hjälpas åt för "en god fortsättning".

19 mars: evenemang på Murberget om Arne Jones och den nyligen erhållna samlingen. Personal vid Murberget uttrycker glädje över "att äga ytterligare en omfattande och värdefull samling av en konstnär som gjort djupa avtryck i svensk konsthistoria."

- Föredrag av Mårten Castenfors om "Arne Jones – den obotlige romantikern",
- Visning av Arne Jones filmexperiment,
- Besök i Arne Jones-magasinet.

I april tas skylten **Arne Jones Konsthall** ned. Majgård blir åter Majgård.

5-6 november: Konstrundan med Eva Sollander, Hans Wretman, Lena Backman, Evelina Söderberg, Anders Westin i Majgårds lokaler.

2017,

19 september möts representanter för Murberget, Ånge kommun och AJ-sällskapet för att besöka Samservice i Fränsta och resonera om där kan skapas liten utställningslokal för Arne Jones konst, inlånad från Murberget.

21 oktober sker uppföljningsmöte vid besök i Murbergets Arne Jones-magasin.

2018,

24 mars: Vernissage av 100-talet konstverk av Arne Jones på Murberget; utställningens curator Nina Öhman invigningstalar. Visningen fortsätter fram till 9 september !

18 april: Arne Jones-sällskapets årsmöte valde en ny styrelse.

Försök till sammanfattning.

Välvillig och generös uppställning av Ålsta folkhögskola, ÅlstaUtvecklingsCenter och Arne Jones-sällskapet för att tillgodose Ditte Jones önskan att visa upp sin fars konstnärliga kvarlåtenskap. Så skedde under fem år, vilket sannolikt inte varit möjligt utan stöd från Landstinget och Ånge kommun. Upprepade arbetsinsatser av AJ-sällskapets styrelse och medlemmar, som under 5 år bemannade 15-talet utställningar, flertalet tillgängliga lördag och söndag kl 12–15; i början med 80 öppet-dagar årligen, därefter färre; sett över 5 år åtminstone 238 öppet-dagar totalt; därutöver förbokade gruppvisningar. Uppskattat av lokalt verksamma konstnärer och bygdens folk.

Det hände onekligen en hel del i Ålsta vid Arne Jones återkomst med sin konst. Förvisso ett intressant och spännande projekt som initierades; och äventyrligt: det fortsatte under osäkra villkor i fem års tid, trots att inte alla gick i samma takt under hela tiden. De två ekonomiska garantierna Landstinget och Ånge kommun drog sig ur. Kanske var de tveksamma inför den juridiska lösningen att samlingen deponerats? Möjligheten att tillskapa realistiskt alternativ på orten syntes obefintlig. Ditte Jones donerade efter 15 år samlingen till Murberget. Klok åtgärd, ansåg nog de flesta, men visst uttrycktes andra uppfattningar.

Arne Jones-sällskapet fortsätter det självpåtagna uppdraget att presentera en envist kreativ konstnär som åstadkom djupa avtryck i svensk konsthistoria.

I frånvaro av den fysiska konstsamlingen, uppstår återigen avvägningen mellan det lokala intresset för bygdens son och - som Lennart Carlsson också uttryckte det - Arne Jones och hans konst som riksintresse.

Till detta må styrelsen återkomma.

* * *

Två eldsjälur - humanister till sin läggning - Nils G Johansson och Lennart Carlsson, som trogna den valda uppgiften aktivt verkade för att samlingen skulle visas upp, dog s.a.s. på sina poster. Nils i juni 2014, Lennart i maj 2017.

* * *

Sundsvall 14 maj 2018.

Svante Junker, ledamot av AJ-s' styrelse 18 april 2018.

Kompletterat midsommarhelgen 2018 efter kontroll mot AJ-sällskapets protokoll och Konsthallens gästbok.

Källor: Lars Edlunds minnesanteckning, AJ-sällskapets affischer, annonser, medlemsutskick och Facebooksida; egna minnesanteckningar.

Dagbladets artikel 4 augusti 2008: Googla Arne Jones, välj wikipedias artikel, välj not 3 längst ned på sidan. Klicka och du kan läsa den.

Beraktelsens avslutning

Kicke Jeschkes applikation (2012)

– inköpt av Landstinget, skänkt till Ålsta folkhögskola, avbildad nedan –
kunde tjäna som fäste för:

- form- och färgstarka intressanta minnen,
- ambitiösa, socialt intressanta och äventyrliga drömmar,
- tankar om ett gott omhändertagande av Arne Jones konstnärskap
- och naturligtvis, för påminnelse om Ditte Jones räddningsaktion för sin fars konstnärliga kvarlåtenskap.

"Hommage à Arne Jones" av Kicki Jeschke